

KMETSKI LIST

Štev. 4

Ljubljana, dne 24. januarja 1940

Leto XXII

Jugoslavija se učvrščuje

Slovesno tridnevno bivanje naše knežje dvojice v Zagrebu je dogodek, ki bo ostal v zgodovini trajen mejnik naše zgodovine. To ni bil samo uraden obisk suverena, ampak za domovino in tujino potrdilo resničnega sporazuma.

Izjalovljene nade

Ne smemo si prikrivati dejstva, da je velik del tujine pričakoval, da pomeni sporazum pričetek razkroja. Naši neprijatelji so pričakovali, da pojde odslej Jugoslavija po poti, ki naj bi pomenila našo smrt.

Hrvatski narod je te dni pokazal in dokazal, da so vse te nade brez podlage. Še več! Hrvatski narod je dokazal, da je sporazum iskreno dejstvo, ki naj postane temelj naše tvornosti. Nobene zahrbtnosti, nobene sence! Narod hoče samo svoje pravice, te pa izključno in le v okviru močne, notranje enotne kraljevine Jugoslavije. To so Hrvatje te dni povedali na tako viden in manifestanten način, da mora razumeti ta glas ves svet.

Oljkova veja

V dneh, kakršne danes preživlja Evropa, je tak dogodek posebno važen. O Slovanih gre glas, da niso tvoren (konstruktiven), ampak razdiralen element. Dokaj dogodkov preteklega leta je ta neljubi sloves v sramoto slovanstva dejansko tudi potrdilo. Človeka oblije rdečica sramu, ko se spominja nastopa Poljakov proti Čehom v trenutku, ko so le-ti preživljali najusodnejše trenutke svoje trpke zgodovine.

Usoda je sicer slepa, toda pravična. Kakor na posamezniku maščuje vsako krivico, tako zahteva tudi za cele narode nezprosno kazen.

Marsikje so pričakovali, da pojdejo južni Slovani po isti poti kakor severni. Z veseljem so nasledovali naše notranje težave, naše male in velike spore in vse tisto, kar je grozilo, da nas razkroji in razcepi ter nas končno oslabiljene pahne kot plen v roke tujcev.

Nič si ne prikrivamo, ko pravimo, da je tudi doma marsikoga — in celo najboljše med dobrimi — skrbelo, kam nas bo pahnil usodni spor med Srbi in Hrvati. Mučna leta neprestanih trenj so bila strašna in marsikdaj je kazalo, da ne bo mogoče najti izhoda iz tega položaja. S sporazumom so tako Srbi kakor Hrvati dokazali, da nočejo plavati po oblakih, ampak hoditi po trdnih tleh.

Kljub drugačnemu pričakovanju nekaterih sil se je rodil srbsko-hrvatski sporazum, ki je mahoma spremenil ne le položaj v Jugoslaviji sami, ampak v vsem južno-vzhodnem delu Evrope.

Naj nam bo danes dovoljeno pustiti v nemar vse tisto, kar je morda v tem sporazumu še nepopolnega in pomanjkljivega. Prezreti želimo tudi vse, kar je morda v njem še kvarno šibkega. Za nas naj velja danes samo dejstvo, da je sporazum sklenjen in potrjen in da se notranje uveljavlja. Kakor smo pozdravili prve glasove o sporazumu, tako pozdravljamo sporazum tudi danes kot oljkovo vejico miru, kot vogelni kamen za bodočo stavbo Evrope.

Resna volja

Čeprav ne upoštevamo govorniških okraskov, nas morajo besede bana dr. Šubašiča, s katerimi je pozdravil v Zagrebu kneza-namestnika, prepričati, da živi tudi v Hrvatih resna volja za konstruktivno delo v jugoslovenskem smislu. Ban dr. Šubašič je dejal:

»Po tej poti se stopa k uresničenju hrvatske državnosti, kar mi daje vizijo, ki jo smelo podajam pred Vašima Visočanstvom in pred vami, gospodje zastopniki hrvatskega, srbskega in slovenskega naroda:

V temni zimski noči se odpirata dva groba: eden na vzhodu države, drugi na drugega Matija Gubec. Oba stopata na to zapadu. Iz enega vstaja Karadjordje, iz drugega Matija Gubec. Oba stopata na to sveto zgodovinsko mesto, kjer mi stojimo na Markovem trgu. Oba stopata k prestolu, ki je simbol vsega gorja in trpljenja našega naroda, k prestolu Matije Gubca. Ta prestol ni ozarjen z ognjem, ali kljub temu je ostal blesteč stoletja in stoletja do danes, ker ga je takšnega storila duša naroda. Matija Gubec nosi krono, in spet pripomnim, ne v lesku ognja, temveč v lesku, kakršnega more ustvariti samo ljubezen. Matija Gubec nosi krono in se sreča

s Karadjordjem in kakor v zahvalo za dela, storjena hrvatskemu narodu na tem mestu, mu daje svojo krono ljubezni, zvestobe in vdanosti.«

S temi besedami je hrvatski narod na usta svojega prvega bana izrazil resno voljo, da svojo usodo trajno poveže z dinastijo Karadjordjevičev, ki jo s tem proglašajo za svojo narodno dinastijo.

Gradimo dalje

V trenutku, ko slišimo te besede, nas preveva želja, da se zgradi začeta stavba do kraja. Kakor hrvatsko srbski spor ni bil samo krajevno vprašanje Srbov in Hrvatov, tako je tudi sporazum, ki v temelju zadeva vso našo državnost. Dolžnost in pravica Slovencev je zato, da zahtevamo v interesu vse kraljevine zgradnjo v začetem pravcu do kraja.

S Hrvati se veselimo, ako se bodo oni odslej dobro počutili v novo urejeni državni skupnosti, s poudarkom pa naglašamo, da je isto treba doseči tudi za Slovence in za same Srbe. Sporazum mora postati vsedržavno dejanje, razprostrto v enakem obsegu in enaki pravičnosti na vse pokrajine skupne domovine in vse rodove njenih sinov. Čeprav sporazum ni mogoč brez oseb, ne sme ostati orodje strank, ampak žarišče skupnega dela.

Ako pomenijo zagrebški dnevi prve stopnje na to pot, potem pomenijo res važno razdobje v naši zgodovini. V nas je še vedno toliko vere, da v to trdno verujemo. Ne daj Bog, da bi kdaj doživeli razočaranje.

Ker verujemo v Jugoslavijo, verujemo tudi v njeno notranjo rast. Poklicani naj pa to vero z dejanji iz dneva v dan krepe in utrjujejo.

Svetovni položaj

Dočim eni govorijo o skrajni nesmiselnosti sedanje vojne, vidijo drugi v njej borbo za trajno osvoboditev človeštva pred grožnjo novih krvoprelitij.

Bolj kot to, kar je že, pa zanima sveto to, kar se pričakuje. Prva in glavna pozornost vsega sveta je obrnjena na deželo socializma, Zvezo Socialističnih Sovjetskih Republik. Zanimive so sicer vse države, ki so po eni strani v vojni, po drugi pa ne, toda najbolj zanimiva je država, ki po svojem ozemlju sega v Evropo in Azijo,

Nekateri pripisujejo Rusiji namen, da bi zanesla takozvano boljševiško revolucijo po celi zemeljski površini. Drugi menijo, da ima mnogo krajše načrte in da stopa po potih carske

politike, ki je hotela ogromni deželi priboriti proste morske izhode povsod tam, kjer jih rabi: na severu, jugu in Daljnem Vzhodu. Prve je vsaj začasno dosegla, ko je dobila v roke skoro vsa pristanišča v Baltskem morju. Pristanišča, ki jih namerava še dobiti, bodo zaokročila morskopolje tudi na finski strani. Svet računa, da pomlad ne bo minila brez takega konca.

Vsaka daljna pot sestoji iz odlomkov. Iskane morske izhodišče ne predstavlja za Rusijo vprašanja, ki bi se bilo rodilo šele danes. Nekdaj so ji bila potrebna za izvoz pšenice, sedaj so ji potrebna za industrijski izvoz in za uvoz poljskih pridelkov. Potrebe 200 milijonskega naroda se neprestano širijo, z njimi pa nastopa

istočasno obsežnejša trgovska zamena. Nuja po svobodnih morjih je torej večja kot kdajkoli in zato so verjetna mišljenja, da bo ta ogromna država tudi napram ostalim posestnikom morskih izhodov nastopila s silo.

Ker je severna morsk pot vsaj začasno odprta, se posebej poraja vprašanje, kam drugam bo na spomlad usmerjeno rusko prodiranje.

Na Balkan kažejo kot na točko, ki je najbližja temu. Predvsem pravijo, da je Rumunija, naša zaveznica, tista dežela, ki ji je nevarnost tik pred vrati. Zakaj? Konec prejšnje svetovne vojne je prinesel Rusiji revolucijo. Obmejne države so ob notranji zmedbi svojega soseda uporabile priložnost in tako je tudi Rumunija odtrgala kos tedanje ruske občnomorske posesti, Besarabijo. Sam izliv Donave je bil do takrat pod nadzorom Rusije, sedaj so se ob njem usidrale druge velesile. Besarabija je dežela, ki je po narodnostih prav mešana, po zgodovinski pripadnosti pa nič bogve kaj stalna. Zato ima vsak svoje razloge, da brani ali staro ali pa novo stanje in tako zahteva spremembo ali pa se ji upira.

Gotovo niso čitatelji v dnevnih listih prezrli opozoril Italije, ki svarijo Rusijo, naj nikar ne poskuša svoje sreče na balkanskih tleh.

Nova zgodovina se tedaj obeta. Obale Črnega morja, ki jih obkrožajo poleg glavnega deležnika še manjši: Turška, Bolgarska in Rumunska, so tista točka, kjer se je zaključila zadnja vojna in kjer se z veliko možnostjo spet lahko povzame. To bo le navidez nov boj; že leta 1855 so Angleži in Francozi carjem zaprli pot skozi Carigrad, enak uspeh so dosegli leta 1918 in zdaj čakamo odgovora, kaj bo storila zapadna Evropa, da onemogoči Vzhodu, priti v osredje evropskih morskih voda.

Odtod tako malo pomembnih dogodkov v državah in med državami, ki so v resnici v vojnem stanju. Ni težko verjeti, da hoče vsaka težišče bojev prenesti v kraje, ki so čimbolj oddaljeni od njene lastne zemlje. Odtod tudi čakanje, do kam si bodo Sovjeti upali. O njihovi moči ali njihovem razsulu imamo prilično enako verodostojna ali neverodostojna poročila. Nekatere pisave jih hvalijo, druge grajajo, tretje besno napadajo. Ko poznamo apostole, ki še v božji bližini niso izgubili svojega gledanja, lahko tembolj obžalujemo, da niti do tujega, zanesljivega in resnicoljubnega pripovedovanja ne pridemo. Morebiti nam je vse skupaj ravno zato tako zelo zagonetno. Enostavnost resnice se je še vedno izkazala in se bo tudi tukaj.

Svetovni položaj je torej položaj, v katerem vidimo mnogo čakajočih. Čakajo Angleži, Francozi, Nemci, Rusi, Amerika. Prvi štirje so ricer udeleženci bojev, pa ne vsi med seboj in ne vsi

proti vsem. Nevtralne države, to je take, ki bi se najraje vekomaj za nič ne odločile, naravno tudi čakajo, saj če se velikim ne mudi, kam naj se mudi njim, ne bogljenim edinicam, ki se bore le za svoj krušni obstanek?

Besede, s katerimi spremljajo vsi tabori svoje početje ali čakanje, so najbrže pri vseh enako malo v bližini resnice. Ne gre za demokracijo in ne za trajno osvoboditev pred vojno nevarnostjo — pri vseh gre za lastne koristi. Besede so namenjene pridobivanju, pritrjevanju, opravičevanju svojega postopka.

Borci za demokracijo na zunaj postajajo po sili razmer zatiralci demokracije na znotraj. Borci za osvoboditev pred demokracijami so itak njihovi nasprotniki. Ravno ta nasprotstva pa so dokaz, da ne gre nikogar soditi v glavnem po besedah, temveč zgolj po dejanjih. Dejanja pa ne kažejo, da bi si stali nasproti do temeljev

različni ljudje ali družabni sestavi ali nazori o človeštvu. Stojte si nasproti le načela: Tvoja pravica je meni krivica in tvoja korist je moja škoda. Kdor mi pomaga in je velik, bo dobil svoj delež; majhen naj ve, da hvaležnost ni plačilo. Blagor mu, kdor je tako močan, da se mu velikih ni treba bati in ne groziti malim. Toliko vere vase pa nima nihče in vsaka stran-ka čaka, na koga bo zvalila nesrečo in koliko bo imela koristi, pa čeprav od najšibkejšega. Srce celega sveta je odprto za malo finko deželo, toda žrtvujejo zanjo le majhni.

Vsi drugi čakajo. Oči vseh srtme, kdo si bo prvi spet upal naprej. Komur bo v kvar, bo zoper; komur bo v korist, bo hvalil, in kdor bo čutil, da zanj ni ne tako, ne tako, bo še naprej vztrajal v čakanju. Cel svet pa nujno pleše k vrtincu, iz katerega ni izhod nikomur znan.

Pogled v bližnjo bodočnost

Odkar je prišel v javnost glas, da gremo v novo razdobje političnega življenja, iz dneva v dan narašča zanimanje za vprašanje, kako naj bo urejena naša bodočnost in kdo ter v kakšni obliki naj o tem odloča.

Po izjavi dr. Mačka se bodo verjetno vršile volitve v

HRVATSKI SABOR

pred volitvami v narodno skupščino. Navajajo se za to tehnični razlogi, proti katerim niti ni resnejših ugovorov. Z veseljem ugotavljamo, da je zakon za volitve v ta sabor izredno sodoben, v najlepšem pomenu besede res liberalen in v celoti tak, da skuša resnični in nepotvorjeni ljudski volji pomagati do popolnoma svobodnega izraza. Zato se volilna okrožja tudi popolnoma krijejo s sodnimi in le tam, kjer so ob novi delitvi banovinske kompetence morala biti sodna okrožja razdeljena, so nastale pregrupacije, ki so seveda bile neizbežne. Teh torej ni narekovala samovoljna posameznikov po spekulativnih načelih raznih proslulih volilnih geometrij, ampak dejanski položaj.

Kakor vemo, je vlada sprejela tudi načrt novega volilnega zakona za državno skupščino. Ker je dopustila objavo tega načrta v dnevnem tisku, a ga še ni kot zakon objavila v »Službenih novinah«, smatramo, da želi pred uzakonitvijo načrta slišati in izvedeti vsestransko mnenje javnosti. Zato naj nam bodo k temu načrtu

dovoljene nekatere pripombe.

V prvi vrsti bi bilo treba, da se načrt in po njem ustvarjeni novi zakon ozira pri nas na dejanski položaj in na resnične potrebe ljudstva. Zato nikakor ne moremo razumeti, čemu je treba sekati in deliti sodna okrožja in z njih delcev in drobcev sestavljati nova volilna okrožja.

Tako je n. pr. sodni okraj logaški priključen novomeškemu volilnemu okrožju. Ali imata ta dva gospodarsko tako različna okraja res kaj tako skupnega, da je za volitve treba sodno okrožje razbiti v korist novih volilnih okrožij.

Podobno se godi Mariboru in še marsikje. Prepričani smo, da bo v zakonu ta napaka, zagrešena v načrtu, temeljito popravljena.

NEPRISTRANOST

Drugo važno poglavje res svobodnih volitev ki naj se izvedejo s tajnim glasovanjem in z vsemi prilastki svobodnih volitev, je nepristranost aparata. Ne dvomimo seveda o nepristranosti naših sodišč in Državnega sveta. Toda za ustvaritev občutja resnične svobode v najgloblji zavesti širokih ljudskih množic je treba storiti še dokaj več.

Prepričani smo zato, da bodo merodajni upoštevali voljo naroda in pri delu za njegov blagor ne bodo ostali na pol pota. To je z ozirom na današnji mednarodni položaj ne samo narodova želja, ampak celo nujen ukaz, ki ga narekuje sam razvoj dogodkov krog in krog nas.

Gospodarska konferenca in kmet

V Ljubljani se je vršila pretekli teden konferenca zastopnikov vseh gospodarskih zbornic Jugoslavije. Konferenca se je udeležil tudi pomočnik finančnega ministra dr. Filipančič.

Dnevni red konference je bila nedavno objavljena davčna reforma. Proti občutnim bremenom, ki jih nalaga nova davčna reforma, ki so pa seveda opravičljivi zaradi razmer, v katerih se v času evropske vojne nahajamo, so se iznašali na konferenci umestni predlogi za spremembo uveljavljenih reform. Padale so pa na konferenci tudi zelo neumestne izjave, ki jih moramo na tem mestu najodločneje zavrniti.

V imenu Centrale industrijskih korporacij je govoril g. dr. Cvetko Gregorič in zlasti pobijal našo davčno politiko zaradi tega, češ da se vedno bolj obremenjuje gospodarstvo v mestih, dočim se agrarna proizvodnja oprošča davčne dolžnosti. »Leta 1929. je dala zemljarina še 850 milijonov dinarjev, sedaj le še nekaj nad 400 milijonov. Mi smo agrarna (kmetska) država in čeprav bi bil kmetski sloj še tako reven, ni mogoče vse davčno breme prevaliti le na mestno gospodarstvo.

Popolnoma napačno je tudi, da so oproščene zadruge, ker se s tem uničuje trgovina.«

Tako je govoril na tej konferenci zastopnik industrije.

K tej neumestni kritiki le nekaj opazk. Nad 80 odst. kapitala, ki je vložen v industrijo v Jugoslaviji, je v tujih rokah. Dobički te industrije gredo vsako leto v stotine in stotine milijonov. Ves ta denar gre v žep tujca, ki največkrat niti ne ve, kje se nahaja tovarna, ki mu nosi mastne dobičke. Ta tujec se ne znoji in poti za prejeti denar. To opravlja zanj jugoslovanski delavec, ki mu izdelek proizvaja, to dela zanj jugoslovanski kmet, ki te izdelke kupuje s krvavo prisluženim denarjem. Ta tujec ne daje naši državi nobenega krvnega davka in on ne bo nikdar čuval niti naše narodne svobode niti varnosti naših meja. Vse to bo zopet opravil in opravlja naš kmet in delavec.

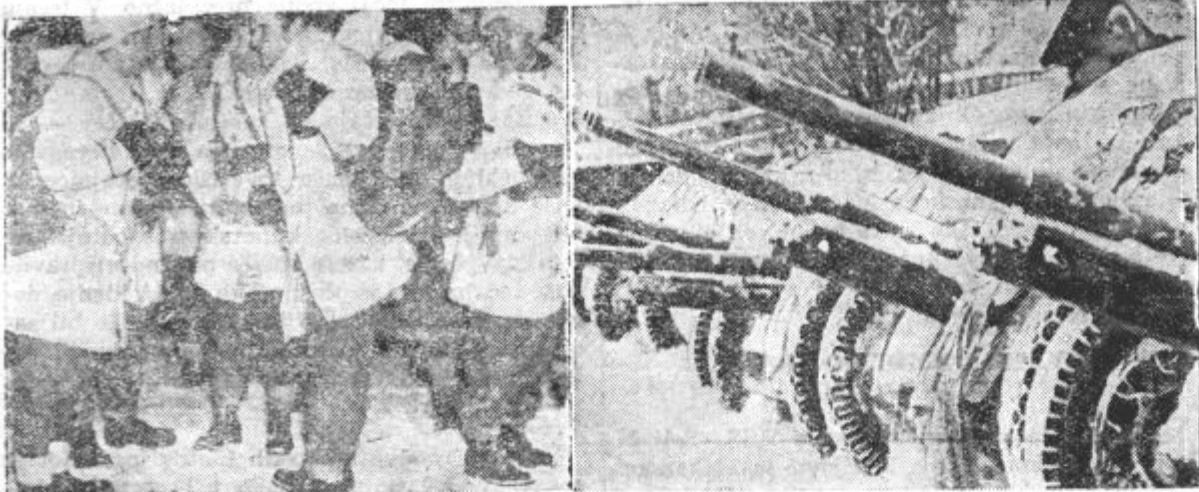
Zastopnik te industrije pa vam pride sedaj in zahteva, da se povrh vsega tega navale na našega kmeta še ona davčna bremena, ki zmanjšujejo za majhen odstotek čisti dobiček neznanemu tujcu.

V resnici ne plačuje industrija nobenega davka iz svojega investiranega kapitala. Industrija le pobira denar od kupcev, to je seveda v glavnem od najštevilnejšega stanu v Jugosla-

NOVI ŠEF GLAVNEGA GENERALNEGA ŠTABA

Za novega načelnika jugoslovanskega generalnega štaba je bil nedavno imenovan dosednji poveljnik mesta Beograda general Petar Kosić, oficir najodličnejših sposobnosti. Vsa javnost je sprejela to imenovanje z zadoščenjem in prepričanjem, da našo vojsko preveva zdrav duh, ki ne bo v ničemer zaostajal za častno tradicijo slavnih prednikov.

Levo: Švedski prostovoljci na Finskem. — Desno: Topovi na finskem bojišču v sedanjem mrazu

viji od kmeta, in odrajuje ta pobrani denar naprej državi.

Vsaki povišani mezdi delavcem, vsakemu skoku cen surovinam in tudi povišanim davkom sledi vedno povišanje cen industrijskih izdelkov, da se ne zmanjšujejo čisti dobički gospodarstva delničarjem. Te povišane cene industrijskih izdelkov plača kupec in to je v glavnem kmet.

Kupna moč našega kmeta je zadnja leta tako silno padla, da je prišlo v krizo celokupno narodno gospodarstvo. Z delnim odpisom kmetijskih dolgov se je poskusilo našim kmetom rešiti kmetijo in dom. Kriza kmetijskega gospodarstva pa še od daleč ni s tem rešena. Na Hrvaškem so morali izdati uredbo o prepovedi prodaje kmetijskega doma in najpotrebnejšega zemljišča. Minister financ je z davčno reformo oprostil bajtarje državnega zemljiškega danka, da bi jih poskušal rešiti pred propastjo. Ta opro-

stitev predstavlja malenkosten znesek v primeri z davkom, ki ga plačuje kmet v obliki monopola, trošarine, taks itd. in kaže bolj dobro voljo kot dejansko pomoč ogroženemu kmetu.

Pri vsem tem mora biti vsakemu očitno, kako neumestna, da se najmileje izrazimo, je bila izjava zastopnika Centrale industrijskih korporacij na njihovi konferenci v Ljubljani.

Te dni objavljajo listi številke o dividendah delniških družb. Iz teh številke je razvidno, da je izplačalo l. 1938. samo 124 družb 137 milj. din. Od teh dividend (čistega dobička) so delničarji plačali 13.7 milijona din davkov. To je točno 10 odst. V Švici so prav te dni uvedli nov davek na dobičke, ki znaša celih 40 odstotkov. Tako delajo demokratične države brez vsakega odpora s strani, ki dobičke žanjejo in ki se zavajajo svoje državljanske zavesti.

Doma in drugod

POLITIČEN POLOŽAJ

V naši javnosti se še vedno mnogo razpravlja o tem, ali naj se razpišejo preje volitve v narodno skupščino, ali naj se preje preuredi še ostala država po vzoru banovine Hrvatske. Dr. Vladimir Maček stoji na stališču, da se morajo najprej izvesti volitve v narodno skupščino, ki naj omogočijo narodu izven banovine Hrvatske povedati, kaj misli o sporazumih in v preureditvi države sploh, posebno pa še o tem ali naj se ustanovi poleg banovine Hrvatske in Slovenije samo ena ali več banovin. Ako bi se narod izjavil samo za eno srbsko banovino, bi dr. Maček zahteval popravo meje hrvatske banovine. Ako bi ljudska volja zahtevala ustanovitev več banovin, kakor na primer Bosne in Hercegovine, Vojvodine, predvojne Srbije in morda celo Črne gore in Južne Srbije (Makedonije), bi dr. Maček ne zahteval popravo meja hrvatske banovine, marveč bi se zadovoljil z ozemljem sedanje Hrvatske. Dr. Maček predstavlja mnenje pretežne večine hrvatskega naroda in je to stališče tudi utrjeno v sporazumu od 26. avgusta lanskega leta.

Sele po volitvah bi se po zahtevi dr. Mačka moralo dokončno rešiti hrvatsko vprašanje. Sporazum torej še ni rešil vseh vprašanj, ki jih Hrvati postavljajo in se jih ne da niti rešiti po mnenju Hrvatov pred volitvami, dokler ne bodo imeli prilike Bosanci, Vojvodinci in drugi povedati ali hočejo svojo banovino, ali hočejo pripasti Hrvatski ali Srbiji.

Skoro brez izjeme zahtevajo danes Srbi, da se mora najprej ustanoviti banovina Srbija iz vseh onih ozemelj, ki niso bile priključene Hrvatski. Vse srbske politične stranke in skupine zahtevajo ustanovitev ene same samoupravne srbske edinice. Ker je razpoloženje po nekaterih pokrajinah tako, da bi se pri volitvah

zelo verjetno narod drugače izrazil, zahtevajo srbski politični krogi odložitev volitev, vse do tlej, dokler se ne ustanovita še banovina Srbija in Slovenija.

Katero stališče bo zmagalo, še ni gotovo. Smatramo pa, da bi se z volitvami odlašati ne smelo, ker je v teh mednarodno napetih časih nujno potrebno, da prevzamejo odgovornost za usodo naroda in države svobodno izvoljeni občinski odbori, banovinski sveti, narodna skupščina in senat.

KNEZ NAMESTNIK OBISKAL DOM DR. MAČKA

Pretekli torek popoldne se je Nj. Vis. knez namestnik Pavle odpeljal z avtomobilom v Kupinec, kjer se nahaja domačija g. dr. Vl. Mačka. V spremstvu so bili tudi predsednik vlade Dragiša Cvetković, ban dr. Ivan Šubašić, notranji minister Stanoje Mihaldžić in drugi. Med potjo so se ustavili v Samoboru, kjer je knez izstopil pred občinskim poslopjem. Tu ga je pozdravil predstavnik občinske organizacije HSS Marko Bahovec. Knez namestnik se je zahvalil za pozdrav rekoč: »Neobičajno sem ginjen nad lepim sprejemom in vem, da gremo po dobri poti. Mi bomo tudi nadalje izvrševali, kar smo započeli.«

Nato je knez Pavle nadaljeval pot v Kupinec, kjer je obiskal podpredsednika dr. Mačka, ki ga je pričakoval s soprogo in otroki. Kmalu za knezom Pavlom se je pripeljala v Kupinec tudi kneginja Olga. Visoka gosta je narod v Kupincu navdušeno pozdravljala. Mačkova hiša je bila okrašena z zastavami. Na dvorišču je bil razpet slavolok z napisom: »Bog živi Njuni Visočanstvi in hrvatski narod!« Visoka gosta so postregli s čajem in črnim kmečkim kruhom.

Na povratku se je knez Pavle spotoma ustavil v Jastrebarskem, kjer so ga pozdravili predstavniki oblasti in raznih političnih organizacij.

DR. VL. MAČEK

je dal ob priliki obiska Nj. Vis. kneza Pavla in kneginje Olge v Zagrebu novinarjev daljšo izjavo glede zakona o volitvah v hrvatski sabor, glede zakona o tisku in o nadaljnji preureditvi države.

O volilnem zakonu za hrvatski sabor je rekel, da je zelo liberalen. Vsakdo, ki bo mogel zbrati 100 podpisov v okolju enega sodnega okraja, bo mogel postaviti kandidatno listo. Glasovalo se bo tajno s kroglicami. Vse volilno delo bodo opravila redna sodišča. Poverilnice bo izdalo poslancem okrajno sodišče. Aktivno volilno pravico ima vsak moški, ki je star 24 let in če je pristojen v eno izmed hrvaških občin. Pasivno volilno pravico ima, kdor je star 30 let. Ženske nimajo volilne pravice.

Kar se tiče tiskovnega zakona, je izjavil dr. Maček, da je v tem napetem mednarodnem položaju težko izdelati idealen tiskovni zakon ne da bi se pokvarilo linijo naše zunanje politike. Bolje je, da se z zakonom o tisku nekoliko počaka in ublaži samo cenzuro.

Glede preureditve ostale države, je izjavil dr. Maček, da se bo o tem razpravljalo šele v novo izvoljeni narodni skupščini. Tak postopek da je jasno obeležen v besedilu sporazuma.

JRZ IN VOLITVE

Slovensko JRZ časopisje se zelo zavzema za takojšnjo preureditev države in potem naj bi se izvršile volitve v narodno skupščino. Kajti preureditev države bi šele ustvarila predpogoj za volitve.

KDAJ BODO VOLITVE

Predlog volinega zakona je vlada sprejela. Na vprašanje novinarjev v Zagrebu, kdaj bodo razpisane volitve, je odgovoril dr. Maček tole: »Verjetno je, da bodo volitve v hrvatski sabor prej, ker po volilnem zakonu za nje ni potreben tako dolg rok, da se tehnično izvrši vse delo za postavitev list in izvedbo volitev. Za narodno skupščino se lahko skrajša rok na največ šest

■ **Anglija** je kupila v balkanskih državah 6,750.000 kg tobaka. Odslej ne bo več kupovala tobaka v Ameriki, marveč v balkanskih državah.

■ **Na zapadni fronti** je padel sin nemškega veleindustrijalca Kruppa kot pilot v borbi s francoskimi letalci.

■ **Potres v Italiji.** Potresni sunki, ki so razdejali velik del Turčije in povzročili neštevilne žrtve in ogromno škodo, so pretekli teden zadeli tudi Italijo. V Palermu je potres močno poškodoval več hiš in zahteval tudi več človeških žrtev.

■ **V Bolgarijo** je prispelo angleško trgovsko odposlanstvo, ki bi se rado dogovorilo z bolgarsko vlado o nakupu žita in drugih semen za Anglijo.

■ **Naročila letal v Ameriki.** Anglija in Francija nameravata naročiti v Ameriki 10.000 bombnikov. Sama Amerika bo pa izvežbala 40 tisoč pilotov do srede let. leta.

■ **Amerika** bo dala v promet novo letalo, ki bo imelo prostora za 50 oseb. Hitrost letala bo znašala 500 km na uro in bo moglo preleteti 8000 km brez pristanka.

■ **V francoski vojski** služi 15.000 duhovnikov. Med njimi jih je mnogo, ki so navadni vojaki. V Franciji namreč duhovniki niso oproščeni vojaške dolžnosti. Vsekakor je ta enakost v državljanski dolžnosti mnogo pripomogla k solidarnosti vsega francoskega naroda.

■ **Vročina v Južni Ameriki.** Medtem, ko je Evropa zavita v ledeni mraz, kakršnega ne poznajo že dolga desetletja je zavladovala v Južni Ameriki neznosna vročina, ki je zahtevala že 37 človeških žrtev.

Te dni umrl ameriški senator Borah je bil sprotnik totalitarizma. Bil je pokopan na stroške senata

tednov, za hrvatski sabor pa je rok tak, da se lahko izvedejo volitve tudi v 4 dneh.

PREGLEJTE VOLILNE IMENIKE

Meseca januarja vsakega leta morajo županstva uradno popravljati volilne imenike. Vpisati morajo vse, ki so v zadnjem letu dobili volilno pravico v občini in izbrisati tiste, ki so jo izgubili.

Opozorjamo vse naše može in fante, da naj brez odloga pregledajo volilne imenike na občini, kjer so vsakemu na vpogled. Ako je kdo izpuščen, naj opozori občinsko upravo in zahteva vpis. Vpis se lahko zahteva za samega sebe in tudi za drugega, ako je kdo izpuščen. Za vpis ni sedaj potrebnih nobenih listin.

Bodoče volitve bodo tajne, pripravite se nanje.

DEMOKRATSKA STRANKA

Glavni odbor Demokratske stranke je imel pretekli teden sejo, na kateri je sprejel obširno resolucijo o političnem položaju, ki je nastal po

sklenjenem sporazumu. Demokratska stranka ne odobrava načina, kako je bil sporazum sklenjen, niti načina, kako se isti izvaja.

V beograjski političnih krogih pričakujejo, da bo ta teden uveljavljen volilni zakon za narodno skupščino. Objavljeni načrt volilnega odbora bo baje nekoliko spremenjen. Beograjski listi so prinesli obširno kritiko nekaterih določb objavljenega zakonskega načrta in predlagali njegovo popravo. Ako bo ta teden volilni zakon uveljavljen, se pričakuje tudi v kratkem razpis skupščinskih volitev, ki bi se imele vršiti prve dni meseca marca.

HRVATSKI KMET BO BRANIL JUGOSLAVIJO

Tako piše v glavnem glasilu HSS »Seljačkem domu« kmet Stipe Matijević iz Makarske. »Vsi mi hrvatski kmetje smo pripravljani braniti našo skupno državo Jugoslavijo, pa naj bi bilo potem to potrebno na njenih severnih ali južnih, zapadnih ali vzhodnih mejah. V tem znamenju naj tudi živi sloga Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Kmetska mladina

Sv. Lovrenc v Slov. goricah

Naše Društvo kmetskih fantov in deklet Sv. Lovrenc v Slov. goricah je priredilo od 2. do 9. jan. dobro uspeli sedemdnevni kuharsko-gospodinjski tečaj, ki se je vršil pri g. Podhostniku v Sv. Lovrencu v Slov. gor. Tečaj so posečale le članice našega društva, katere so kljub kratko odmerjenemu času mnogo pridobile z dobro vzgojo za njih bodoči gospodinjski poklic. Da je naš tečaj res tako izredno dobro potekel, se ima naše društvo pred vsem pa tov. tečajnice zahvaliti svoji voditeljici — načelnici »Ženskega odseka« naše »Zveze kmet. fantov

in deklet« v Ljubljani, tovarišici Potočnikovi, ki je imenovani tečaj vodila brezplačno. V tečaju so se med kuhanjem in vkuhavanjem vršila tudi razna predavanja, kakor vrtnarstvo, higijena, vedenje, nastop in drugo.

Zaključek tečaja — zaključni večer — se je vršil v torek dne 9. januarja, na katerega se je povabilo med naše tovarišice tečajnice in naše društvene člane tudi stariše, očete in matere naših udeleženk kuharsko-gospodinjškega tečaja. Večerja, katero so res odlično pripravile naše tečajnice in istočasno njih lepo vedenje, dober ter prijazen nastop in zavednost, je bil zadostni dokaz, da je naš kuharsko-gospodinjški tečaj uspel nad vse pričakovanje.

★

Naše Društvo kmetskih fantov in deklet je priredilo od 2. do 9. januarja t. l. gospodinjško-kuharski tečaj, ki ga je vodila načelnica Ženskega odseka Zveze kmetskih fantov in deklet tov. **Pavla Potočnikova**. Vršil se je v prostorih g. Podhostnika in se ga je udeleževalo 12 deklet, članic našega društva. Kljub temu, da je bil čas kratko odmerjen, so tečajnice pri gospodinjški izobrazbi mnogo pridobile. Preizkusile so mnogo kuharskih načinov in receptov od najpreprostejših do izbranih jedil. Vmes pa so se vršila predavanja o higijeni kmetskega doma, o telesni higijeni, o lepem vedenju itd. Na zaključku tečaja, ki se je vršil z zaključno večerjo, so bili poleg staršev tečajnic povabljeni tudi funkcionarji našega društva. Vsi so se čudili, da so se tečajnice v dobrem tednu toliko naučile, zlasti pa so bili z uspehom zadovoljni starši, ki v tem primeru še posebno vidijo koristnost Društva kmetskih fantov in deklet. — V nedeljo 7. janu-

OPOZORILO NAŠIM NAROČNIKOM!

Vse naše cenjene naročnike, ki dolgujejo na naročnici za nazaj še kak znesek, opozorjamo tem potom ponovno ter prosimo, da vsak, ki je prizadet, vsaj do konca tega meseca svoj zaostanek poravnava.

Vsakomur, ki bo ta naš opomin prezrl, bomo neljubo primorani ustaviti nadaljno pošiljanje Kmetskega lista.

F. Skowronek:

3

Grbulja

Mazurska povest.

Oba moška sta bila zvečer kaj dobre volje. Miza je bila lepo pogrnjena z belim prtom, a na mizi je bila dobra jed, kakršne že nista imela cele mesece. Sin je bil svinjo dobro prodal, denar za obresti je bil zdaj doma in spričo dobre letine, ki jo je bilo pričakovati, bodo tudi oktobrski rok zmogli brez težkoč.

Ko je bilo z mize pospravljeno, je vzel stari svojo pipo in je odšel k sosedu, ki se je imel z njim nekaj pogovoriti o neki občinski zadevi. Ko je odhajal, je z enim očesom — na drugo je zamižal — pomežiknil sinu in pokimal z glavo proti grbavki. Kretnjo je seveda takoj opazila in tudi zaslutila, kaj imata ta dva za bregom. In res: po kratkem besedovanju o brezpomembnih vsakdanjostih je prišel Ludvik na dan s predlogom, naj bi Grbulja nekaj časa ostala v hiši in gospodinjila.

»Saj si danes sama videla,« je živo nadaljeval, »kako gre pri nas. Nobene cele srajce ni na životu, nobene prave jedi na mizi, kar pa deklet odnesejo v predpasnikih, s tem bi revna družina drugje že živel. Tako ne gre več naprej.«

»Nak, Ludvik, čemu pa ne pripelješ žene v hišo?«

»Ali mi hočeš katero preskrbeti, ki bi šla na to kmetijo? Tako, ki bi vtaknila semkaj

svoj denar zato, da bi jaz izplačal svoje brate in sestre?«

»No, no, to bi bilo pa že od zlodja, ko bi tak zastaven, mlad fant, kakršen si ti, ne mogel dobiti ženel!«

»To je lahko reči, Grbulja. Pa povprašaj kdaj kakega premožnega kmeta, če mi da hčer. Veš, kaj reko? Deklini se ni treba ubijati s kmetijo, ko ima denar in lahko vzame kakega uradnika v mestu ali pa trgovca. To mi je še danes rekel Vnuk iz Dolgega sela. Ti prideš vse dni naokrog, pa mi vsaj preskrbi ženo. Pa ne take, da bo igrala na klavir in po knjigi kuhala ko Jožefovčeva Ana, ki je vzela Kohana iz Moštnic. Danes je že begal po mestu in iskal hipoteko na drugo mesto. Čez leto dni pa pride na vrsto tretja.«

Med govorjenjem se je razvnel in z velikimi koraki meril sobo iz kota v kot. Grbulja je odložila šivanje, kjer je še pravkar vneto vbadala, v naročje in polglasno vprašala: »Ali pa mora na vsak način biti ženska, ki ima veliko denarja? Če je le pametna in gospodinjstvo dobro podkovana, pa bi se lahko tudi taka pretolkla.«

»O, seveda, Grbulja. Čudno se mi pa le zdi, ko mi kaj takega rečeš ti. Ti si namreč bolj pametna ko vse druge ženske. Zdaj pa računaj: če bratje in sestre ne bodo preveč pritiskali in če me ne zadene nobena nesreča, potem v desetih do petnajstih letih lahko prigrspodarim toliko, kolikor moram izplačati. In potem? Potem imam — visoko vzeto — še kakih petnajst let pred seboj; kajti zdaj jih bom že skoraj star trideset. Ta čas pa niti toliko ne spravim skupaj, kolikor je moj oče. In

kaj naj bo potem počel otrok, ki mu nekoč izročim grunt?«

Grbulja je bila že zdavnaj povsila glavo k delu. Ne da bi bila vedela čemu, ji je zdrknilo dvoje solz iz oči. Sedaj je Ludvik obstal pred njo in jo z dlanjo nežno božal po laseh: »Zvesta duša si, Grbu — Loviza.«

Sam ni vedel, čemu je ta trenutek nikakor ni mogel nagovoriti z imenom Grbulja.

Ostala je pri Rostkovich in obesila šivanje na klin, to se pravi le mimogrede za četrta leta. Smeje se je izjavila, da sama več ne ve, če še zna gospodinjiti. Pa je znala. Znala je celo prav odločno poseči vmes, kjer je bilo potrebno. Dekline ji niti enkrat več niso rekle Grbulja, ampak le gospodična Motkova. Oba moška sta ji rekala Loviza. Najprej jo je tako klical samo Ludvik, potem pa še stari. Bilo je, kakor bi bili vsi pozabili, da je grbasta in celo tudi sama.

Zetev je bila pospravljena. Poljski delavci so se odpravljali na pot. Po skednjih je v troje odmeval pika-pok mlatičev, a vrabci so posedali kakor na vrvi na dolgih podbojih in se prepirali za vsako zrnco, ki je odletelo k njim iz skednja.

Tudi Grbulja je mislila na to, da bi povežala svojo culico, vendar se ji je bilo težko odločiti za kaj takega. Ni imela lahkega posla te mesece. Delala je celo več, kakor da bi bila hodila s šivanko in likalnikom od hiše do hiše. Bržkone bi bila s šivanjem tudi več zaslužila nego je z gospodinjstvom. Toda nečesa ne bi bila ta čas imela. To je občutek, da je na varnem.

(Dalje prihodnjič)

arja t. l. pa nas je obiskal predsednik Zveze tov. **Kronovšek** in imel predavanje o važnosti prosvetnega delovanja in o splošnih ciljih naših društev. Obširno sobo pri g. Podhostniku je napolnilo čez 50 fantov in deklet, ki so sledili predavanju z največjim zanimanjem. — Tako izvršuje naše društvo svoj zimski delovni načrt in bomo tudi v bodoče v tem smislu neumorno delovali.

Vrhnika

V nedeljo 14. t. m. smo imeli pri nas II. občni zbor Društva kmetijskih fantov in deklet, ki se je vršil v naši društveni sobi. Naša organizacija je v preteklem letu uspešno delovala in so bila poročila izredno zanimiva. Poleg velike tekme koscev v poletju smo imeli več igre, predavanj, izletov in debatnih večerov. S tem smo pokazali našo zavednost in smisel za lastno organizacijo, ki stremi za kulturnim in prosvetnim napredkom slovenske vasi. Pri volitvah je razen malih sprememb ostal dosedanji odbor pod predsedstvom tov. **Petkovška**, tajnik pa je tov. **Andrej Verbič**. Ob tej priliki nas je posetil tudi predsednik Zveze tov. **Kronovšek** in njen odbornik tov. **Ernest Titan**. Tov. **Kronovšek** je imel pred zaključkom vzpodbuden govor. Pokazal je na nekatere hibe začetniškega delovanja, v glavnem pa je pohvalil izredno delavnost in zavednost članstva, kar bo rodilo najboljše uspehe v bodočnosti. Društvo se pripravlja na debatne večere, organizira pa tudi tečaj za šivanje. Zimske mesece hoče izkoristiti tako, da bodo naši člani in članice v prosvetnem oziru čimveč pridobili.

Mirna peč

Društvo kmetijskih fantov in deklet v Mirni peči bo imelo svoj peti občni zbor v nedeljo dne 28. februarja t. l. ob 3. uri popoldne v prostorih tov. **Rupena** v Mirni peči. Dnevni red je običajen. K udeležbi vabimo vse člane in članice kakor tudi naše starejše prijatelje, da se bodo prepričali o našem prosvetnem delu in o našem načrtu v bodočnosti!

Dopisi

Josipu Hitejcu v spomin

Rekli so, naj Ti napišem v slovo nekaj besed. Pa kako težka je beseda, posebno če se spominam, na oni dan, ko sem prvič slišal: Hitejc je umrl, Hitejca ni več med nami. Tri dni so Ti žalostno peli zvonovi, ali Hitejc, Ti jih nisi slišal, obdan od rož in vencev, nisi videl v solzah in joku svojih domačih, nem in tih si ostal, ko so Te obiskovali številni sorodniki, znanci in prijatelji. Pomlad bo prišla, a dobrega, mirnega Hitejca med nami več ne bo. Prezgodaj si nas zapustil, globoko v srca bomo zakopali svojo bolečino in ostal nam boš za vedno v spominu.

Pokojni Jože Hitejc, posestnik na Igu, je v sredo še pozno zvečer krmil konje. Ker je bil brez svetilke, se ga je konj najbrže prestrašil in ga udaril s tako silo, da je takoj padel v nezavest. Ko si je nekoliko opomogel, je prišel v hišo in tožil o silnih bolečinah. Domači so takoj poklicali rešilni voz, nakar so ga odpeljali v splošno bolnico. Poškodba, kakor so ugotovili zdravniki, je bila smrtno nevarna in je pokojni Hitejc že v soboto dne 13. t. m. ob 3. uri zjutraj poškodbam podlegel.

Pokojni je bil star 66 let, zapuščena žena in štiri otroke, kateri pa so že večinoma preskrbljeni. Starejši sin Tone je podčastnik v inženjerskem oddeljenju v Bjelovaru; drugi sin Ernest je v Nemčiji. Starejša hčerka Antonija se je tri dni pred očetovo nesrečo poročila z g. Pavlom Sušnikom, višjim poštnim uradnikom v Zagorju. Doma je samo najmlajša Pavla.

Ni mogoče popisati, kako visoko je bil pokojnik cenjen in spoštovan med domačimi in tudi drugod so ga poznali kot vzornega moža poštenja ka. Imel je nešteto svojih prijateljev, kar je pri-

ča tudi njegov lep pogreb, saj ne pomnimo ne na Igu in okolici enakega. Pogreba se je udeležila vsa šolska mladina, gasilska četa, zastopane so bile vse organizacije in korporacije, občinski odbor, vodstvo Kmetijske hranilnice in posojilnice na Igu, vodstvo Kmetijske podružnice, Društvo kmetijskih fantov in deklet, vse delegacije so nosile lepe vence. Ob odprtem grobu mu je govoril g. Franc Krašnja, ob katerih v srce segajočih besedah se je utrnila marsikatera solza, saj je bil pokojnik res vzor moža, ki je posvetil vse svoje sile napredku in povzdigu našega okraja. Deset let je bil župan, nad dvajset let predsednik Kmetijske hranilnice in posojilnice na Igu ter več let predsednik Kmetijske podružnice. Vse skozi je bil naprednega mišljenja in se ves čas agilno udeleževal v nacionalni in bivši Slovenski kmetijski stranki. Bil je vseskozi pravičen in uvideven. Ko se je pred leti začela akcija za nabavo zvonov, je bil med prvimi pri delu, pomagal je in kot blagajnik mnogo pripomogel, da ima naša cerkev tako lepe bronaste zvonove.

Blagemu možu, vestnemu zadržniku in agilnemu javnemu delavcu bomo ohranili trajen in časten spomin.

Št. Rupert na Gomilskem

V sredo 3. januarja t. l. je po kratki in težki bolezni preminul tukajšnji posestnik **Ivan Cizej**, star šele 61 let. Pokojnik je bil zvest pristaš bvše »Slovenske kmetijske stranke« in zvest naročnik »Kmetijskega lista«. Svoje prepričanje je ob vsaki priliki uveljavljal, zlasti pa v občinskem odboru v Braslovčah, kjer je bil dolga leta njegov dom. Nadalje se je vneto udeleževal pri gasilski četi Trnava-Št. Rupert kot ustanovni član in podnačelnik, bil je nadalje cer-

kveni ključar, podpredsednik Sadjarske in vrtnarske podružnice v Orli vasi, predsednik krajevnega šolskega odbora itd.

Zaradi svoje mirne narave je bil spoštovan in priljubljen pri vseh, tudi pri nasprotnikih. To je pokazal lep pogreb, kakršnih je malo pri nas, v petek 5. januarja t. l. na domačem pokopališču. Poleg mnogoštevilne družine, se je pogreba korporativno udeležila domača gasilska četa, ki je dala tudi častno stražo k mrtvaškemu odru, potem gasilci iz Gomilske in Grajske vasi in šolska mladina. Grob so obkrožili številni venci, mnogi pa so mesto njih poklonili večje zneske šoli v Orli vasi. Od pokojnika so se poslovili: domači župnik g. Sotler, v imenu gasilske čete načelnik g. Fran Turk, za obč. odbor v Braslovčah g. Žolnir, za krajevni šolski odbor šolski upravitelj g. Zupanek, za Sadjarsko in vrtnarsko podružnico g. Orte in učenka v imenu šolske mladine. — Pokojnemu tovarišu Cizeju, kmetiskemu trpinu, želimo, da bi mirno počival v domači grudi, preostalim pa naše globoko sožalje!

Da ne bo zamud z naročnino, prosimo vse one, ki so prejeli v »Kmetiskem listu« št. 49 priložene položnice, da se jih čimprej poslužijo in pravočasno poravnajo svojo naročnino, ki znaša za celo tekoče leto kakor doslej samo 30 dinarjev. One naročnike, ki imajo slučajno še kake zaostanke iz lanskega leta, pa prosimo, da nakažejo te po isti položnici skupno z naročnino za leto 1940.

Kaj se godi po svetu

RUSIJA IN NEMČIJA

Po francoskih poročilih sta Rusija in Nemčija sklenili nov sporazum, po katerem bi Nemčija zasedla del nekdanje Poljske ob madžarski in rumunski meji. Na ta način bi Nemčija dobila v svojo posest petrolejsko pokrajino pri Lvovu na direktno železniško zvezo z Rumunijo.

Baje so nemške čete že vkorakale na to ozemlje.

Z druge strani poročajo, da rumunske omejne straže doslej še niso opazile nobene spremembe. Zato je tudi lahko mogoče, da je gorenja vest francoskega časopisja preuranjena.

Italijanski viri spet poročajo, da se med Mosko in Berlinom res vrše pogajanja v tem smislu, da bi Nemčija dobila koridor vzdolž železniške proge v Galiciji do petrolejskih vrelcev pri Drohobiču, s čimer bi prišla v nepotrebni stik z Rumunijo.

VOJNA ZA NAFTO.

V sodobni vojni igra posebno važno vlogo motorizirano orožje (letala, tanki itd.), zato se tudi za kulisami bijejo hudi diplomatski boji za tekoče kurivo, kakršno se rabi za pogon motorjev. Zlasti je ta borba med zavezniki in Nemčijo huda v Rumuniji. V zadnjem času je baje nemška vlada v Bukarešti izvršila močan pritisk, naj bi rumunska vlada glede dobave nafte ustregla nemškim željam in potrebam.

RUMUNIJA — JUGOSLAVIJA

V Vršču ob rumunski meji v Banatu sta se nedavno sestala naš zunanji minister Aleksander Cincar - Marković in rumunski zunanji minister Grigore Gafencu. Sestanek je v zvezi z bližnjim zasedanjem stalnega sveta Balkanske zveze, vendar je bil le informativnega značaja in niso bili na njem sprejeti nobeni obvezni sklepi.

MADŽARSKA — RUMUNIJA

Med obema državama traja že dalj časa precej napeto razmerje, ker zahteva Madžarska popravo svoje meje na škodo Rumunije. V Bukarešti se zato sedaj mudi poseben odposlanec francoske vlade. Ta je po nekaterih poročilih obrazložil rumunskim vladnim krogom stališče Anglije in Francije v rumunsko-madžarskem vprašanju. Zapadni demokraciji želita enako kakor Italija, da bi se vojni požar ne razširil na Balkan. Zato priporočata Rumuniji do konca vojne strpnost v odnosih z Madžarsko.

PAPEŽEVA POSLANICA ROOSEVELTU

Papež Pij XII. je po svojem diplomatskem zastopniku izročil ameriškega prezidentu Rooseveltu posebno poslanico, v kateri naglašja, da trenutek za obnovo miru morda v resnici še ni nastopil. Kljub temu je vendar treba upati, da bo kmalu prišel čas, ko bo mogoče vplivati na sklenitev resnično pravičnega miru.

V BELGIJI

in na Holandskem je zaradi gibanja nemških čet ob meji vladala zadnje dni velika napetost. Zdaj se je razburjenje znatno poglobilo. Sicer bodo še ostali v veljavi izredni varnostni ukrepi, ki jih je odredila vlada, vendar bodo baje v kratkem zopet dovoljeni vojaški dopusti.

NA ZAPADNEM BOJIŠČU

se vojna doslej še ni mogla razviti. Letošnji ostri mraz, tako pravijo poročila, ovira vsako večje vojaško udeleževanje. Poročila z obeh strani vedo povedati v glavnem le o izvidniških letalskih poletih, o topniškem ognju in manjših srečanjih in praskah obojestranskih patrolj.

RUSKO - FINSKI BOJI

Po finskih poročilih so Finci svojo bojno črto daleč proti vzhodu od Suomosalma. Fin-

Levo: Angleška podmornica »Stonfish«, ki je bila potopljena v nemških vodah. — Desno: Polarni psi na finskem bojišču

skim četam jugozapadno Sale se je baje posrečilo odrezati od zaledja obe ruski diviziji, ki štejeta okrog 45.000 mož in sta se sedaj koncentrirali okrog Makäjärvija.

Nekatera poročila pravijo, da se bodo ruske čete pri Salli umaknile na ugodnejše položaje. Ta umik je general Stern baje ukazal z ozirom na sedanje skrajno neugodne vremenske prilike.

POMORSKA VOJNA

Po francoskih poročilih so Nemci v prvih štirih mesecih sedanje vojne (od 1. IX. do 31. XII. 1939) uničili okroglo 775 tisoč ton ladij, ki so bile last Anglije, Francije in nevtralnih držav.

Od teh izgub odpade na Anglijo 420 tisoč ton, na Francijo 80 tisoč ton, na nevtralne države

pa 275 tisoč ton.

Nemške izgube so po teh poročilih približno tele:

Angleške in francoske pomorske sile so zajele za 90 tisoč ton nemških trgovskih ladij. Za 150 tisoč ton so jih nemške posadke uničile same. Poleg tega je Nemčija izgubila nad milijon ton blaga, ki je bilo namenjeno Nemčiji, a so ga angleške in francoske pomorske sile zasegle na nemških ali nevtralnih ladjah. Nadalje je Nemčija izgubila polovico svojih podmornic, kar jih je pa še ostalo, si ne upajo več na odprto morje.

Po vsem tem sklepa francosko poročilo, da je spodletela podmorniška vojna in vojna z minami. Končno to poročilo naglašja, da v dosedanji pomorski vojni angleška in francoska moč ni sta v ničemer okrnjeni.

NOVI GLASOVI O MIRU

Po londonskih poročilih se mude v Italiji, Švedski, Nizozemski in Švici posebna nemška odposlanstva z nalogo, da prično

ZAUPNA POGAJANJA

za sklenitve miru. Baje so ti nemški odposlanci pooblašteni, ponuditi za ceno premirja izpraznitev Poljske, Češkoslovaške in Avstrije ter ob-

novitev njihove državne samostojnosti pod pogojem, da te države sklenejo carinsko zvezo z Nemčijo.

Obnovo Avstrije drže te misije kot zadnji utež na usodni tehtnici.

Baje se je pripravil tudi sam kancelar Hitler umakniti in naj bi njegovo mesto prevzel maršal Göring.

Koliko je na teh vesteh resnice, je težko reči. Na vsak način pa v Londonu trdijo, da je Nemčija pripravljena popolnoma spremeniti svoje stališče do Rusije in da celo tajno oskrbuje Finsko z orožjem.

Pojavljajo se tudi razni glasovi o nekih posrednikih. V zvezi s tem se imenuje ime nekega danskega državljana Pless-Schmidta. Angleški tisk pripisuje njegovemu delovanju nemško uradno ozadje, nemški uradni krogi pa zatrjujejo, da nimajo z njim nobenih stikov.

Iz vseh teh nasprotujočih si vesti, se da posneti, da morda mir res še ni tako blizu kakor bi si marsikdo želel, da pa je želja po miru na vseh straneh zelo močna. Zato ni izključeno, da se ne bi z dogodki po raznih bojiščih pojavljala tudi resna prizadevanja za mir. Pri tem bodo seveda uspehi ali neuspehi teh prizadevanj odvisni od dogodkov na bojiščih in od gospodarskega položaja držav, ki pri tem prvenstveno prihajajo v poštev.

Angleški veleposlanik v Parizu je izjavil, da se bodo zavezniki borili toliko časa, dokler ne bo nemški narod sprevidel, da se s silo ne more obvladati sveta. Po sedanji vojni se mora ustvariti nov red, ki bo slonel na vzajemni pomoči.

D. F.:

Bajtarjem zemljo

2. Kako se je izvajala agrarna reforma

Na pomlad l. 1918. ko je bila še vojska, so se začeli pojavljati na Hrvatskem tako zvani »zeleni kadri« t. j. organizirane oborožene čete kmetskih nemaničev, ki so hoteli odpraviti vsa veleposestva in si razdeliti zemljo med seboj. Pridružili so se jim tudi mali kmetje in poljedelski delavci. Skupno so napadali graščine, pobrali ali pa razmetali poljske pridelke, odgnali živino in tu pa tam požgali tudi poslopja. »Zeleni kadri« so se šele tedaj razšli, ko so jim dale oblasti zagotovilo, da bo po obljubah *blagopokojnega kralja Aleksandra zemlja tistega, ki jo obdeluje*. Dne 25. februarja l. 1919. so bile izdane prehodne naredbe za pripravo agrarne reforme. S temi odredbami so bila razlašena vsa veleposestva na območju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, razen onih, ki so bila do l. 1912. na teritoriju Srbije.

V Sloveniji je prišlo tako pod agrarno reformo 208 veleposestev. — Pri vseh nepremičninah teh veleposestev je bilo treba v zemljiški knjigi zaznamovati prepoved odsvojitve in obremenitve. Ob koncu julija 1919. se je usta-

V Sloveniji ni prišlo do nemirov. Le graščino Snežnik so napadli besni kmetje in zahtevali žganja. Ko ga je graščina pripeljala v Stari trg, so ga deloma popili, deloma razlili po tleh in to po ogromni večini.

novilo v Ljubljani Glavno poverjeništvo ministrstva za agrarno reformo...«

Na temelju ministrske odredbe so bila nekatera veleposestva vzeta pod državno upravo, na druga pa je država nastavila državne nadzornike ali sekvestre (posredovalce), ki so skrbeli, »da ostane očuvana imovina in celokupnost veleposestev...« Plačo so dobivali iz veleposestniške blagajne. Ta ustanova se ni obnesla in je bila pozneje ukinjena.

Dne 3. septembra 1920. je izšla naredba, kako dajati zemljišča veleposestev v *štiriletni zakup*, dokler ne izide dokončni zakon o izvanjanju agrarne reforme. »Ljudstvo je z vso silo pritiskalo in zahtevalo, da se poljedelska zemlja veleposestev čimprej razdeli.« Ker niso agrarni uradi zaradi pičlosti osebja zemljo delili, so to začeli vršiti občinski agrarni odbori, »ki so marsikje postopali zelo pristransko. Agrarno zemljo so si razdelili največkrat kar sami med seboj,« ako jo je še kaj ostalo, so prišli na vrsto sorodniki.

Dobrovoljcem se je dala zemlja v predpisih zakona o dobrovoljcih. Tisti, ki so imeli zemljo v 4-letnem zakupu od veleposestnika, so morali plačevati vse davščine in doklade, v 4 letih so morali vsaj enkrat pognojiti, vzdrževati v redu odvodne jarke in kanale, prepovedano jim je bilo dajati zemljo v podzakup, prepovedano jim je bilo sekati sadno drevje ali druga drevesa. Če teh pogojev niso izpolnili, so izgubili zakupno zemljo. Siromašni zakupniki niso imeli poljedelskega orodja, niso imeli denarja za gnoj in živeli še v negotovosti: ali bom kdaj lastnik te zemlje ali ne.

Težko pričakovana je izšla dne 30. maja 1925. pod št. 21.725 naredba ministrstva za

agrarno reformo o določanju objektov in subjektov agrarne reforme. Po tej naredbi je bilo prepovedano prodajati zemljišča nepoljedelcem (uradnikom, gostilničarjem, trgovcem, duhovnikom, delavcem, obrtnikom). Napake, ki so jih l. 1920 zagrešili agrarni odbori so bile odpravljene.

Na podlagi nešteti naredb in navodil, sta predpisala dne 3. oktobra 1925. takratni finančni minister dr. Milan Stojadinović in minister za agrarno reformo Pavle Radić v skladu s finančnimi pooblastili »pravilnik o fakultativnem odkupovanju agrarnega zemljišča veleposestev in o pobiranju, vknjiževanju in porabljanju 10% nega prispevka od kupnine.« To odškodnino mora plačati prodajalec (veleposestnik) za kolonizacijski fond agrarnega ministrstva.

Interesenti so potemtakem nehali biti za kupniki in so postali lastniki, s tem, da so plačali odkupnino po normalni ceni. Marsikateri si je naprtil dolg in se ga je težko znebil ob mali donosnosti podeljenega zemljišča, saj je prišlo povprečno na vsakega pridobitelja nad 1 oral. Na nekaterih veleposestvih je bilo prav malo ustvarjenih kmetskih domov. Npr. na posestvu Schönborn v Slivnici pri Pragerskem le 7 dvorov, na posestvu Križevniškega reda v Cvetkovcih 8 hiš, na posestvu Koslerja Oskarja v Tomišlju pri Ljubljani 2 hiši, na Esterhazyjevi zemlji v Čentibi (Prekmurje) le 10 domov.

Od l. 1920-30 so zakupniki plačali veleposestnikom nad 4 milijone dinarjev (2/4), za pokritje stroškov pa si je obdržala država nad milijon din (1/4). Skupno so plačali točno 5.781.247.79 din. (Se nadaljuje)

Iz naših krajev

STRAHOVIT MRAZ

in snežni zameti po vsej Evropi neprestano trajajo. Snežni zameti so prekinili železniški promet na progah Beograd — Sarajevo, v Liki in skoro po vsej Južni Srbiji. Več vlakov je obtičalo v snegu. Nekatera mesta v Južni Srbiji so bila po več dni odrezana od sveta. V baltičkih in skandinavskih državah je mraz dosegel 40 stopinj pod ničlo. Obrežne ladje so ustavile promet. Na zamrznjeni Dunavi je obtičajo 1200 tovornih ladij. Med njimi je 300 ladij natovorjenih z bencinom, a 400 z žitom, ki so bile vse namenjene v Nemčijo, pa so obtičale v ledu.

× **Anton Bulc, sedemdesetletnik.** Te dni je obhajal 70letnico svojega plodnega življenja še veder, čil in zdrav tovariš Anton Bulc, posestnik, gostilničar in mesar v Mokronogu. Mi mu kot zagovorniku kmetske misli k jubileju iskreno častitamo in mu želimo še mnogo zdravih in srečnih let.

× **Izvoz mesa v Nemčijo.** Zadnje čase je pričela Nemčija uvažati iz naše države večje količine mesa. Povečanje izvoza bo verjetno imelo za posledico učvrstitev cen goveji živini. Važno je zlasti dejstvo, da se sedaj izvažata tudi slabša živina, ker jo kmetje zaradi pomanjkanja krme ne morejo debeliti.

× **Posledice pomanjkanja krme** se poznajo po nekaterih krajih Hrvaške. Kmetje morajo zasilno klati živino, meso pa prodajajo po okoliških vaseh.

× **Tuje države** se vedno bolj zanimajo za naše konje. Povpraševanje po konjih je posebno številno iz vojskujočih se držav in se cení približno na 20.000 konj. Zavod za izvoz živine študira, kako bi se izvoz organiziral, da bi od dobrička največ imeli konjerejci.

× **Izvoz premoga v Italijo.** Med jugoslovansko in italijansko vlado je bil dosežen sporazum o izvozu 20.000 vagonov premoga v Italijo, ki ga bo dobavila TPD do maja 1940.

× **Preseljevanje narodnih manjšin.** Te dni je odpotovalo iz Jugoslavije 80 italijanskih rodbin, ki so bile naseljene v vasi Maholjani blizu Sarajeva. Italijanske rodbine se bodo naselile na izsušenih Pontinskih močvirjih, kjer so nastala rodovitna polja. Pred kakimi 50 leti je avstrijska vlada preselila Italijane iz Tridenta v Bosno. Sedaj se vračajo v svojo domovino. V kratkem bo odpotovala še ena skupina Italijanov iz Jugoslavije, ki je naseljena v okolici Banja Luke.

× **Principov oče umrl.** V Bosanskem Grahovem je umrl Peter Princip, oče znanega nacionalnega junaka Gavrila, ki je prvi sprožil strel za osvoboditev Jugoslovancev izpod avstrijskega jarma 28. jun. 1914 v Sarajevu, ko je streljal na avstrijskega nadvojvodo Franca Ferdinanda. Peter Princip je bil star 69 let.

× **Jugoslovanske banke** so vložile predlog Narodni banki za povišanje obrestne mere od 10 na 12 odst.

× **Huda zima** je napravila veliko škode vrtnarjem po Dalmaciji. Zmrznila jim je po vrtovih skoro vsa zelenjava.

× **Beograd lani ni občutil gospodarske krize.** To se pozna zlasti po novih stavbah, ki jih je bilo zgrajenih 575 s 3222 stanovanji. V nove hiše je bilo lani vloženi 294 milijonov din. Po vojni je bilo v Beogradu zgrajenih 7971 poslopij v vrednosti okoli 4 milijarde dinarjev.

× **Nemčija** je kupila v Jugoslaviji 40.000 vagonov koruze.

× **Zmanjšanje hranilnih vlog.** Po podatkih Narodne banke je bilo 1. decembra pri državnih denarnih zavodih za 2.309 milijonov din hranilnih vlog, pri samoupravnih zavodih 2299 milijonov in pri zasebnih denarnih zavodih 5532 milijonov ali skupno 10.140 milijonov din. Lani 1.

januarja so hranilne vloge znašale 11.238 milijonov din in so se torej zmanjšale v 11 mesecih za 1098 milijonov din ali 9.42 odst. Pri državnih denarnih zavodih so se vloge zmanjšale za 324 milij. din, pri zasebnih pa za 883 milijonov din. Pri tem je najbolj zanimivo da samoupravni denarni zavodi beležijo celo porast hranilnih vlog za 109 milijonov din.

× **Letošnji proračun mesta Ljubljane** izkazuje 175.23 milijona dinarjev dolga, ki ga mora letno obrestovati in odplačevati. Sam proračun pa znaša 131 milijonov din in je za 7 milijonov večji od prejšnjega.

× **Podpore za brezposelne delavce.** Z veljavnostjo od 15. jan. 1940. se izplačujejo tudi sezonskim delavcem brezposelne podpore in sicer se izplača polovico pripadajoče podpore kot izredna podpora na račun redne podpore. Če bodo ti delavci tudi po 15. marcu še vedno nezaposleni, bodo dobili izplačano še ostalo polovico podpore. To velja zlasti za stavbinske delavce. Tisti sezonski delavci, ki izpolnjujejo pogoje za prejemanje redne podpore (najmanj 8 mesecev članstva pri OUZD) naj po pristojnih občinah zaprosijo za izplačilo podpore.

„EKONOM“

F. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7

(v lastni hiši) Telefon interurban 25—06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. **Mlevske izdelke:** pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. **Poljske pridelke:** krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. **Stalna zaloga** vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), cementa in drugo **glavno zastopstvo** za Slovenijo opkarne »Ilovac«, Karlovac za vse vrste zidne in strešne opeke.

× **Ban dr. Šubašić** je prepovedal prirejanje na področju banovine Hrvatske srečolove, tombole, loterije in druge igre podobnega značaja po vseh javnih lokalih.

× **Naših sezonskih delavcev** je bilo lansko leto v Nemčiji nekaj nad 12.000. Polovico od tega števila jih je bilo iz Prekmurja. V Nemčiji so zaslužili nad 32 milijonov din.

× **Naše železnice.** Naše državne železnice zaposlujejo 81.000 uslužbencev in sicer 9.547 uradnikov, 1913 uradniških pripravnikov, 28 kontraktualnih uradnikov, 19.623 zvaničnikov, 2198 služiteljev, 5125 dnevničarjev, 14.590 kvalificiranih in 27.782 nekvalificiranih delavcev. Dolžina prog je bila lani okrog 9.600 km, postaj je bilo 1028 postajališč 435, križišč 157, lokomotiv 2309, motornih voz 14, potniških vagonov 5130 s 168.947 sedeži.

× **Odbor za zimsko socialno akcijo** v Zagrebu je zbral nad 3 milijone din. za zimsko pomoč. Ples v hotelu »Esplanade«, ki se je vršil ob priliki bivanja Nj. Vis. kneza Pavla in kneginje Olge, je vrgel nad pol milijona din za zimsko pomoč.

× **Zemeljski plin.** V bližini Zagreba so pričeli iskati zemeljski plin. Pričeli so vrtati in prišli že nad 700 m globoko. Zemeljski plin bodo uporabljali za pogonsko gorivo motorjev, kar je ravno v teh časih, ko primanjkuje bencina, izredne važnosti. Plin nameravajo napeljati po ceveh v Zagreb ter ga uporabljati mesto svetilnega plina, kar bo razsvetljava in kurjavo silno pocenilo.

× **Dopisovanje s Poljsko.** Po naročilu mednarodnega komiteta Rdečega križa je vzpostavljena normalna poštna služba na vsem ozemlju Poljske, bodisi da je okupirana od nemških ali rusko-sovjetskih oblasti. Zato morajo odslej vsi, ki se za to zanimajo, pošiljati pisma in dopisnice v okupirane kraje Poljske naravnost naslovni-

kom, seveda, če so pisma frankirana z 4 din, dopisnice pa z 2 din. Samo one osebe, katerim so bila poslana pisma ali dopisnice vrnjene z označbo »nepoznan«, se lahko obrnejo na glavni odbor društva Rdečega križa, Beograd, Simina ulica 19 zaradi posredovanja preko mednarodnega komiteja za obvestila o njihovih sorodnikih. Vsebina pisem in dopisnic naj bo čim krajša, pisava pa naj bo čitljiva. (Iz pisarne glavnega odbora Rdečega križa A. br. 512 od 10. januarja 1940).

Hiša z gostilno in trgovino je naprodaj v Kamenju v Bohinju.

Poizvedbe pri Kmetiski posojilnici v Ljubljani.

× **Kranjska industrijska družba** bo povečala svoj obrat. Zgraditi namerava še letos novo visoko peč na Jesenicah, v Bosni pa postaviti tovarniška poslopja.

× **V Sibiriju** pri Slavonskem Brodu je umrla žena Marija Sekulić, ki je dočakala 105 let. Starka je živela bedno od podpor dobrih ljudi.

× **Ptujčani** so postavili lep nagrobni spomenik poljskemu zdravniku dr. Tadeusu Dubovskemu, ki je lansko leto na potu v Francijo umrl v Ptuj.

× **Nov mraz.** Po krajšem omiljenju mraza je pretekli teden pritisnil nov val mraza po vsej Evropi. Termometer je kazal ponekod 40 do 50 stopinj pod ničlo. Pri nas je pričelo snežiti, kakor hitro je nekoliko odjenjalo, nato je pa pritisnil zopet oster mraz.

× **Unija za zaščito otrok** daje revnim družinam otroške košare. Ker žele mnogi prosilci, ki vlagajo prošnje za otroške košare, odgovor, jim nUnija sporoča, da ne more vsem odgovarjati. Prosilec, ki izjemoma kljub temu želi odgovor, naj priloži znamko. Unija za zaščito otrok, Ljubljana, Beethovnova ul. 14.

PRVOVRSTEN

bohinjski sir

v vsaki množini razpošilja po ugodnih cenah

HODNIK JANKO

gostilničar in mesar

SREDNJA VAS V BOHINJU

Iz tujine

■ Na Finskem se nahaja sedaj okrog 10.000 švedskih prostovoljcev pod poveljstvom švedskega generala.

■ **Anglija** je sklenila nakupiti v Ameriki večje število trgovskih ladij. Kupčija je sklenjena že za šest tovornih ladij, ki bodo prvažale iz Amerike v Anglijo vojaške tovore.

■ **Italijanska letala**, ki so bila poslana po nemških železnicah na Finsko, so Nemci zadržali in jih bodo vrnili nazaj v Italijo. V rusko-finskem sporu je Nemčija nevtralna in ne pušči nobenih vojnih pošiljk skozi svoje ozemlje na Finsko. Italija je zoper ta ukrep ostro protestirala v Berlinu.

■ **Ruska baltička mornarica** je zapustila vojno luko Kronštad in odplula v letonsko luko Libavo, kjer ima Rusija svoje pomorsko oporišče. Kronštatska luka je namreč zamrznila.

■ **Anglija** je znižala cene bombažni preji za okrog 10 odstotkov.

■ **Strahovito bombardiranje** finskih mest so izvedli pretekli teden ruski bombarderji. V enem samem dnevu so vrgli na mesta nad 2000 bomb ter strahovito razdejali po cele ulice hiš. Ubityh je bilo več sto nedolžnih žrtev, največ žen in otrok.

■ **Angleška kraljevska rodbina** je prejela te dni živilske nakaznice, kakor vsi drugi državljani. Kralj je namreč odredil, da ne sme biti nobene izjeme v pogledu razdeljevanja živil.

■ **V okrajih Plevna in Burgas** na Bolgarskem so bile volitve, pri katerih je vlada dobila 37, opozicija pa 4 poslance.

■ V Split se je pripeljal pretekli teden s svojo ladjo bivši egiptovski vladar Kadir Abas Helmi II. Po krajšem zadržanju v naših vodah je njegova jahta odplula naprej.

■ Nemška podmornica je potopila veliko nizozemsko ladjo »Arenskerck« s 4000 ton tovora. Posadko 65 mož je rešila neka italijanska ladja. Torpediranje se je izvršilo v bližini portugalske obale. Potopljena ladja je bila najnovejšega tipa. Na nizozemskem je ta slučaj povzročil veliko razburjenje.

■ V Severnem morju je angleško letalo bombardiralo neko nemško podmornico in jo potopilo.

■ Med Rusijo in Bolgarijo je bila podpisana pogodba o obnovi stalnega letalskega prometa.

■ Ruska letala so metala bombe na švedsko ozemlje. Švedska vlada je vložila v Moskvi protest, nakar so se sovjeti oprostili, češ da so bila ruska letala zgubila orientacijo vsled viharnega vremena in zašla nad švedsko ozemlje. Švedi pa trdijo, da so Rusi namenoma bombardirali Švedsko in da so našli pri nekem letalcu listine z naznačeno smerjo leta preko Švedske.

■ Nov top so izumili francoski inženjerji, ki oda v eni minuti 24 granat in z velikim učinkom strelja na 16 km daljave.

■ Belgija ima pod orožjem en milijon mož, kakor poroča belgijsko časopisje. Armada je najmodernejše oborožena in se bo uprla vsakemu poskusu kršiti njene meje.

■ Angleška križarka »Ajax«, ki se je udeležila bitke z nemško križarko »Admiral graf Spee« se je pretekli teden usidrala v luki Montevideo, kjer so Nemci svojo vojno ladjo potopili. Poveljnik angleške križarke je pripovedoval, kako se je razvijala bitka z nemško vojno ladjo, in o težkih udarcih, ki so jih dobile angleške ladje v tej bitki. Urugvajska vlada je angleški ladji dovolila 48 urno bivanje v luki. V tem času si je izpopolnila zaloge goriva in živil.

■ Francoski plen. Francozi so v kontrolni luki Marseille, kjer pregledujejo ladje vseh nevtralnih držav zaplenili od začetka vojne za

125 milijonov din blaga, ki je bilo namenjeno v Nemčijo. Poleg tega so zaplenili za 310.000 din premoženja nemških državljanov, ki so jih ujele na raznih nevtralnih ladjah.

■ Oslepel ranjenci. S zapadne fronte so pripeljali kakih 150 ranjencev v vojaško bolnico v Frankfurtu. Vojaki so bili ranjeni od puškinih in strojničnih strelcev, toda vsem je pričel naglo pešati vid. Doslej je že 50 ranjencev povsem oslepel. Zdravniki preiskujejo ta zagoneten slučaj.

■ Angleška vlada bo v kratkem objavila Belo knjigo, v kateri bodo v časovnem redu objavljeni vsi dokumenti o poteku angleško-francosko-ruskim pogajanj za sklenitev zvezne pogodbe lansko leto. Angleška vlada hoče dokazati s to knjigo, da so se pogajanja razbila po krivdi Rusije, ki je takrat zahtevala proste roke za nastop proti baltskim državam in Finski, kar sta pa Anglija in Francija odklonila.

■ Finci trdijo, da so spravili Rusi na rusko-finsko fronto najmanj tisoč tankov. To orožje se pa ni nikakor obneslo. Prvič je teren povsem neprikladen za tanke, drugič pa je izdelava tankov zelo slaba in se jih je mnogo na potu pokvarilo. Te stroje so morali Rusi pustiti sredi njihove borbe. Finski strokovnjaki tudi trde, da nimajo Rusi dovolj izvežbanega moštva za manevriranje s tanki in motorji.

■ Na vesm Balkanu je pritisnil tak mraz, da je zaledenela Donava in celo Črno morje.

■ Lanska letina čaja v Rusiji je bila zelo obilna. Čaj goje v Georgiji in Azerbejdžanu. Nabrali so 45 tisoč ton čaja.

■ Ruska kožuhovina za Amerikance. Zedinjene države so kupile v Rusiji za 120 milijonov dolarjev krzna, to je za več kot 5 milijard dinarjev. Prvi tovor je že odposlan v Ameriko.

■ Italija je spustila v morje novo podmornico. Zgrajena je bila v ladjedelnici Tarento.

■ Strahote zemeljskega potresa prihajajo sedaj na dan, ko razkopavajo ruševine mest in vasi in iščejo pod njimi človeška trupla. Ponekod so hribi dobesedno zokrili vasi in uničili pod seboj do poslednjega prebivalca. Potoki so

izginili pod zemljo, drugod je zemlja požrla cele vasi, gore so se razklale, nastale so široke razpoke in voda je privrela na dan, kjer ni bilo doslej nobenega sledu o njej. Računajo, da je potres zahteval okoli 25.000 mrtvih in 100.000 težko ranjenih. Porušenih je bilo nad 30.000 hiš.

■ Časopisje poroča, da je imela Rusija pripravljenih na Karelijskem ozemlju 1000 letal, ki so pa postala večinoma nerabna vsled snežnih zametov in mraza, ki je zavladal v severnih pokrajinah. Komisar za letalsko industrijo Kaganovič je bil baje zaradi tega odstavljen.

Sejmi

29. januarja: v Litiji, Višnji gori, Rajhenburgu, Vojniku;
30. januarja: Rakeku, Ormožu, Mariboru, Dolnji Lendavi;
31. januarja: Črnomlju, Mokronogu, Šoštanj, Jurkloštru, Trbovljah, Turnišču;
2. februarja: Mariboru;
3. februarja: Krškem, Loškem potoku, Lukovici pri Kamniku, Škofji Loki, Žužemberku, Brežicah, Celju, Trbovljah, Kalobju, Gornji Radgoni, Križevcih okr. Murska Sobota.

Živinski sejmi

Na zadnji živinski sejem v Kranju so prignali 43 volov, 13 krav, 11 telet, 1 junico, 1 bika, 35 svinj in 39 prašičev. Živina je dosegla telecene: voli I. vrste 6.50, II. vrste 6, III. vrste 5.50 din, telice I. vrste 6.50, II. vrste 6, III. vrste 5.50 din, krave I. vrste 5.25, II. vrste 5, III. vrste 4.75 din, teleta I. vrste 8.50, II. vrste 7 din, prašiči špeharji 10.50 do 11.75, pršutarji 9.50 do 10.50 din za kg žive teže. — Na sejmu je bilo prodanih 22 volov, 9 krav, 11 telet, 1 junica, 1 bik, 20 svinj in 16 prašičev.

„Kmetški list“ izhaja vsako sredo. Naročnina znaša letno 30 din, pollet. 15 din, za inozemstvo letno 50 din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znak za odgovor. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Zahtevajte pri Vašem trgovcu Naš čaj!

Mešanica domačih čajnih rastlin!

Najboljši nadomestek za inozemske čaje!

Po odobrenju Ministrstva socialne politike in narodnega zdravja v Beogradu z dne 11. maja 1935 l. S. br. 14.004

Na prodaj pri:
Kmetijski družbi

r. z. o. z.
v Ljubljani

Laneno olje, firnež, barve,

lake, kit, lanene tropine ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi najugodnejše kupite pri domačem podjetju

„MEDIC - ZANKL“

tovarne olja, lakov in barv — družba z omejeno zavezo, lastnik Franjo Medić — Centrala v Ljubljani, podružnica v Mariboru — Ekspoziture v Beogradu in Novem Sadu — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

Kmetški hranilni in posojilni dom

zadruga z neomejenim jamstvom

v Ljubljani — Tavčarjeva ulica 1

Žiro račun pri Narodni banki — Račun Poštne hranilnice 14.257
Brzjav: „Kmetški dom“ — Telefon št. 28-47

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun — Daje kratkoročna posojila — Eskontuje menice — Izvršuje ostale denarne poste — Nove vloge na knjižice in na tekoči račun vsak čas razpoložljive **4 do 5%** obrestuje po
Za vse vloge nudi popolno varnost!
Zaupajte domačemu denarnemu zavodu!